

QORTI TA' L-APPELL

IMHALLFIN

**S.T.O. JOSEPH SAID PULLICINO B.A.(HONS.), LL.D. - PRESIDENT
ONOR. CARMEL A. AGIUS B.A., LL.D.
ONOR. JOSEPH D. CAMILLERI B.A., LL.D.**

Seduta ta' nhar il-Gimgha, 5 ta' Ottubru, 2001.

Numru 40

Citaz. numru 865/89 JF

Donald Spiteri.

vs

John Saliba bhala Direttur f'isem is-socjeta' Salina Bay Hotel Company Limited u Joseph Grech u Joseph Vella bhala Diretturi f'isem is-socjeta' Inter Med Holiday Services Limited ; u b'digriet tal-25 ta' Jannar 1996 il-kawza ghandha titmexxa direttament kontra Intermed Holiday Services Limited, illum maghrufa bhala Intercentives (Malta) Limited.

Il-Qorti;

L-ATT TAC-CITAZZJONI

L-attur ipproceda kontra s-socjeta' Salina Bay Hotel Limited u Intermed Holiday Services Limited b'dan l-att ta' citazzjoni :-

“L-attur ippremetta illi d-dikjarazzjonijiet necessarji u moghtija l-provvedimenti opportuni;

Premes illi l-attur ghandu jiehu minghand is-socjetajiet konvenuti, jew wahda minnhom, is-somma ta' elf hames mija u disgha u tmien lira ta' Malta u disa' centezmi (Lm1589.09,0) prezz ta' laham mibjugh u konsenjat fis-Salina Bay Hotel, lukanda tas-socjeta' konvenuta Salina Bay Hotel Company Limited u li kienet gestita mis-socjeta' konvenuta l-ohra Inter Med Holiday Services Limited;

Premess illi l-konvenuti nomine, ghalkemm imsejhin b'ittri ufficjali datati 29 ta' Mejju 1989 u 20 ta' Gunju 1989 biex ihallsu, baqghu ma hallsu xejn, u kull socjeta' konvenuta qieghda tghid li d-debitrici mhix hi izda s-socjeta' konvenuta l-ohra;

Talab li ghalhekk din il-Qorti :-

1. Tikkundanna lil min minnhom huwa debitur sabiex ihallas lill-attur is-somma ta' elf hames mija u disgha u tmenin lira u disa' centezmi (Lm1589.09,0) dovuta kif premess ;

Bl-imghaxijiet u bl-ispejjez, inkluzi dawk ta' l-ittri ufficjali datati 29 ta' Mejju 1989 u 20 ta' Gunju 1989, kontra l-konvenuti nomine.”

ECCEZZJONIJIET

Is-socjeta' Salina Bay Company Limited eccepjet ghat-talbiet attrici illi dawn kienu nfondati fil-fatt u fid-dritt stante illi s-socjeta' konvenuta ma kellha taghti xejn lill-attur. Is-socjeta' Intermed Holiday Services Limited eccepjet illi t-talba tal-attur kellha tigi michuda fil-konfront tieghu peress illi kienet infondata fid-dritt u fil-fatt stante illi fil-perjodu illi hu nomine kien jagixxi bhala manager tas-Salina Bay Hotel, kull ordni moghtija minnu kienet maghmulha ghan-nom ta' Salina Bay Hotel Limited u l-veru responsabbli hija s-Salina Bay Hotel Limited.

DECIDE

B'sentenza tas-26 ta' Settembru 1997, il-Prim'Awla tal-Qorti Civili ddecidiet il-kawza billi laqghet it-talba attrici kontra z-zewg socjetajiet konvenuti in solidum bejniethom limitatament pero' ghall-ammont bilancjali ta' Lm736.84c bl-interessi mill-prezentata tac-citazzjoni sal-hlas effettiv, salv kull dritt ta' azzjoni minn naha tal-konvenut Saliba nomine kontra s-socjeta' konvenuta l-ohra. Il-kap ta' l-ispejjez kellu jigi sopportat nofs bin-nofs bejn l-attur u z-zewg socjetajiet konvenuti l-ohra in solidum bejniethom.

MOTIVAZZJONI TAS-SENTENZA APPELLATA

L-ewwel Qorti hekk immotivat is-sentenza taghha :-

“Ikkunsidrat li din hija wahda minn dawk il-kawzi karatterizzata b'dewmien esagerat biex jigu nnotifikati l-partijiet wara li l-kawza thalliet “sine die” fuq digriet tal-Qorti, kif diversament presjeduta, u dan in vista ta' proceduri ohra b'konnessjoni ma' din il-kawza. Nel frattemp intilfet xhieda importanti ta' Joseph Grech nomine, ko-konvenut, u inoltre dan ma setax jerga' jigi prodott b'xhud ghax lahaq miet. Dan kollu qed jigi espost mill-Qorti ghaliex ma kienitx daqstant facli ghaliha fic-cirkostanzi li zzomm kontroll shih fuq l-andament tal-kawza kif minnha mixtieq.

Il-meritu per se' mhux wiehed diffici. Hu pacifiku li l-attur kien jissupplixxi laham u ikel iehor lis-Salina Bay Hotel. Din il-lukanda kienet proprjeta' tas-socjeta' Salina Bay Hotel Company Limited pero' bejn l-1 ta' Marzu 1988 u l-ahhar ta' Ottubru 1988 bdiet tigi “gestita” mis-socjeta' konvenuta l-ohra Inter Med Holiday Services Limited. L-attur nomine gab provi sufficjenti dwar il-konsenji li fuqhom (i.e. fuq id-‘delivery notes’) kienet tiffirma Charmaine

Saliba, bint il-konvenut John Saliba. Gie esebit ukoll prospett biex l-attur juri x'kien dovut lejh. Iz-zewg socjetajiet konvenuti qeghdin jattribwixxu lil xulxin kull responsabbilita' ghall-imsemmi dejn. John Saliba nomine xehed fis-sens li kull ordni u konsenja fiz-zmien imsemmi saret ghaf-favur is-socjeta' l-ohra konvenuta, filwaqt li din eccepjet li kienet biss tmexxi l-lukanda f'isem is-socjeta' l-ohra. Hi x'inh, ma jirrizultax x'kien sewwa sew il-ftehim intern milhuq bejn iz-zewg socjetajiet konvenuti u konsegwentement l-attur m'ghandux jitqiegħed f'posizzjoni zvantaggjata billi joqghod jipprova min miz-zewg socjetajiet kienet responsabbli biex thallsu. Iz-zewg socjetajiet kjarament kellhom "mano in parte" fl-operazzjoni tal-lukanda msemmija u għalhekk kull dejn magħmul ma' terzi, fin-nuqqas ta' precisazzjoni cara u netta, għandu jigi sopportat in solidum bejniethom salv li bejniethom imbagħad isir l-aggustament li għandu jsir. Dan magħdud peor' kull hlas akkont li sar fl-imsemmi perjodu lill-attur. Kemm minn naha u kemm minn ohra, għandu jitnaqqas mill-kreditu ta' l-attur. L-attur m'ghamel ebda reazzjoni ghaz-zewg hlasijiet sostanzjali li jidhru li saru lilu mis-socjeta' Inter Med Holiday Services Limited, permezz ta' zewg "cheques" li gew esebiti mill-konvenut nomine l-iehor (ara fol. 113 – 115 tal-process). L-ammont komplessiv ilahhaq is-somma ta' Lm852.25,0. Dan certament għandu jitnaqqas mill-ammont mitlub mill-attur fl-att tac-citazzjoni in kwantu jidher li sar proprju fil-perjodu tal-konsenja tal-laham imsemmijin mill-attur u dwarhom (i.e. il-hlasijiet) l-attur ma jelabora xejn.

Incidentalment dawn il-hlasijiet akkont jikkonfermaw minn naha l-wahda li l-attur kien edott bil-fatt li dahlet in xena socjeta' ohra u minn naha l-ohra li din is-socjeta' bdiet thallas hi d-djun li bdew isiru. Fl-istess waqt ma jirrizultawx provi sufficjenti biex jiggustifikaw jew jissuffragaw it-tezi tal-konvenut John Saliba nomine li versu l-attur is-socjeta' tieghu ma kien għad baqalha l-ebda obbligi, se mai, din haga li jrid jirrisolviha direttament mas-socjeta' konvenuta l-ohra kif intqal supra. Għalhekk illum jidher li mill-kreditu mitlub għad fadal skopert l-ammont bilancjali ta' Lm736.84,0 (seba' mija u sitta u tletin lira Maltin u erbgha u tmenin centezmu) in vista taz-zewg pagamenti akkont surreferiti, jigifieri ftit anqas minn nofs l-ammont li gie mitlub mill-attur fl-att tac-citazzjoni."

KONSIDERAZZJONIJIET TA' DIN IL-QORTI

Minn din is-sentenza appellaw kemm l-attur kif ukoll is-socjeta' Salina Bay Hotel Company Limited. Is-socjeta' Intermed Holiday Services

Limited m'appellatx u konsegwentement is-sentenza appellata ghaddiet fil-konfront taghha in gudikat. Jigi rilevat illi b'rikors tas-16 ta' Frar 2001 l-attur talab korrezzjoni fl-isem tas-socjeta' konvenuta billi din kienet biddlet isimha minn Intermed Holiday Services Limited ghal Intercentives (Malta) Limited. Il-Qorti wara li rat l-atti ta' dak ir-rikors laqghet it-talba u billi si trattava biss ta' tibdil fl-isem ma kienx hemm lok li jsiru notifikati mill-gdid tar-rikors tal-appell billi dan kien gie regolarment notifikat lil Intermed Holiday Services Limited fis-17 ta' Ottubru 1997. Jigi rilevat ukoll illi b'nota ta' riferenza tat-12 ta' Mejju 2000, is-socjeta' Salina Bay Holiday Company Limited infurmat lill-Qorti illi fil-kawza "Guido Bonello noe vs John Saliba u Joseph Vella bhala diretturi u in rapprezentanza tas-socjeta' Intermed Holiday Services Limited", deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-7 ta' Frar 1997, kien gie deciz il-punt illi fil-perjodu tal-ftehim meta s-socjeta' Intermed Holiday Services Limited kienet qed tigestixxi u topera l-lukanda Salina Bay Hotel, l-imsemmija socjeta' Intermed Holiday Services Limited kienet is-socjeta' responsabbli ghall-obbligi kollha li dwarhom il-kontrattat ma' terzi persuni dwar fornituri fis-Salina Bay Hotel fiz-zmien tal-gestjoni. F'kawza ohra "Dr. Victor Ragonesi vs John Saliba noe et" quddiem il-Qorti tal-Kummerc preseduta mill-Imhalled Joseph David Camilleri fit-8 ta' Mejju 1991, il-mertu gie cedut billi rrizulta illi Intermed Holiday Services Limited kienet is-socjeta' responsabbli ghall-gestjoni tas-Salina Bay Hotel fil-perjodu in riferenza. Ma jirrizultax lil din il-Qorti jekk sarx appell mill-kawza deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-7 ta' Frar

1997. Naturalment f'dawk iz-zewg kawzi l-attur odjern ma kienx parti u ma setax jinghad li d-decizjonijiet fihom jaghmlu stat fil-konfront tieghu. Naturalment meta d-decizjonijiet jghaddu in gudikat jaghmlu stat fil-konfront tal-partijiet konvenuti fil-kawza.

Din il-Qorti tghaddi l-ewwel biex tikkonsidra l-appell tal-attur. Dan l-appell jirrigwarda tnaqqis li l-ewwel Qorti ghamlet konsegwenzjali ghall-allegati pagamenti li saru permezz ta' "cheques" akkont ta' bilanc pretiz mill-attur. L-attur jissottometti illi wara s-seduta tas-16 ta' Jannar 1997 u wara li l-konvenut John Saliba ddikjara li ma ghandux xhieda aktar x'jipproduci, l-kawza kienet giet differita ghall-finali trattazzjoni ghas-27 ta' Frar 1997. Dakinhar gew prezentati zewg "cheques" pagabbli mis-socjeta' konvenuta Intermed Holiday Services Limited lill-attur. Dawn iz-zewg "cheques" igibu d-data rispettivament tal-25 ta' Lulju 1988 ghal Lm296.94 u tal-5 ta' Settembru 1988 ghall-ammont ta' Lm555.31. Konsegwentement l-ewwel Qorti kkonkludiet li bil-pagament ta' dawn ic-cekki, l-ammont pretiz mill-attur kellu jitnaqqas bis-somma komplessiva ta' Lm852.25.

Issa l-prospett u l-kopji tal-invoices ezebiti mill-attur biex jiggustifikaw il-pretensjoni tieghu juru li l-ewwel invoice li ghaliha qed jintalab il-hlas inharget fl-1 ta' Awissu 1988. Konsegwentement ic-"cheque" tal-25 ta' Lulju 1988 inhareg qabel u ma kellu x'jaqsam xejn mal-invoices li ghalihom qed jintalab il-hlas izda kien inhareg biex jithallas dejn iehor precedenti. Ic-"cheque" l-iehor tal-5 ta' Settembru 1988 inhareg meta

kienu lahqu hargu tmien invoices li b'kollox ilahqu Lm777.08. Ic-"cheque" ma jikkorrispondix ghal din is-somma. Lanqas ma jista' jinghad li hu hlas akkont ghax hlasijiet akkont ikunu somom arrotondati u mhux somma preciza bhal dik tat-tieni "cheque". Hu ghalhekk ovvju illi anke dan ic-"cheque" inhareg bi hlas ta' dejn iehor u mhux akkont ta' bilanc pretiz mill-attur. L-attur finalment jissottometti illi dawn ic-cekkijiet kienu gew prezentati minn John Saliba mhux biex jipprova l-pagament imma ghaliex, skond hu, kienu juru li l-kumpanija tal-hotel kienet qiegghda tigi mmexxija minn Intermed Holiday Services Limited.

Is-socjeta' konvenuta Salina Bay Hotel Company Limited ma taghtix risposta preciza ghal dawn l-aggravji fir-rigward tal-import ta' dawn iz-zewg "cheques". Taghmel biss riferenza ghalihom fir-rikors tal-appell taghha stess meta tissottometti illi "tenut kont tal-fatt li l-istess socjeta' (Intermed) effettivamente hallset lill-attur ghall-konsenji ohrajn ta' laham b'"cheques" taghha (Araw kopja ta' "cheques" tal-Mid-Med Bank ezebiti fl-atti), l-esponent jidhirlu bir-rispett li l-ewwel Qorti kien messha skolpatu minn kull responsabbilita'.

Din il-Qorti kellha tara allura l-valur li setghet taghti lill-aggravju tal-attur fih innifsu. Fil-fehma taghha l-ewwel aggravju jirrizulta gustifikat in kwantu indubbjament ma setax b'"cheque" ta' Lm296.94 jirreferi ghal pagament akkont ghal zmien meta l-invoices li fuqhom l-attur kien

qiegħed isostni t-talba tiegħu kienu għadhom ma hargux. Dan l-aggravju ma setax ma jigix milqugh.

It-tieni aggravju pero' jipprezenta aktar diffikolta' fis-sens illi certament il-pagament sar fiz-zmien meta n-negozju bejn l-attur u s-socjetajiet konvenuti kien diga' fis-sehh. Kienu diga' saru konsenji sostanzjali ta' merkanzija li għalihom kienu diga' bdew jinhargu l-invoices. Kien allura naturali illi l-pagamenti li saru kellhom necessarjament jigu addebitati għall-bilanc li kien dovut. Una volta ma jirrizulta minn imkien illi bejn l-attur u s-socjetajiet konvenuti kien hemm negozju iehor li ma kienx dak taht ezami, certament fiz-zmien li għalih kien jirreferi l-att tac-citazzjoni, l-Qorti kellha necessarjament tasal għall-konkluzjoni illi l-pagament akkont li sar bit-tieni "cheque" tal-5 ta' Settembru 1988 l-ammont ta' Lm555.31 kien sar akkont tal-ammont li kien dovut allura u pretiz mill-attur. Il-fatt illi l-ammont mhux wiehed arrotondat ma kienx fih innifsu prova adegwata biex tiskossa l-presunzjoni tal-pagament permezz ta' dan ic-"cheque". Fil-verita' l-ammonti kollha imsemmija fil-process jirrizultaw mhux arrotondati u fin-nuqqas ta' prova preciza, din il-Qorti ma setghatx tasal biex tidentifika b'ezattezza għal liema ammonti, invoices jew ricevuti tali hlas kien jirreferi. It-tieni aggravju qed jigi għalhekk respint.

L-appell principali allura kien qed jigi biss milqugh in parte fis-sens illi mal-ammont likwidat mill-ewwel Qorti, din il-Qorti sejra zzid is-somma

ta' Lm296.94 in kwantu dan l-ammont ma kellux jigi mnaqqas bhala li gja' sodisfatt u mhallas lill-attur.

L-APPELL TAS-SOCJETA' SALINA BAY HOLIDAY COMAPANY LIMITED

Din is-socjeta' konvenuta hassitha aggravata bil-fatt li nonostante li jirrizulta b'mod inekwivoku permezz ta' provi dokumentati u xhieda li s-socjeta' appellanti ma kellha x'taqsam xejn mal-gestjoni tal-lukanda fil-perjodu li fih gie ordnat u konsenjat il-laham in kwistjoni, l-ewwel Qorti xorta dehrilha li kellha takkolla responsabbilita' ghall-hlas tal-ammont pretiz. Mill-provi jirrizulta li bejn Marzu u Ottubru 1988, il-lukanda Salina Bay Hotel kienet giet gestita mis-socjeta' l-ohra konvenuta Intermed Holiday Services Limited. Dan il-fatt mhux talli xehdu l-appellant fl-affidavit tieghu izda wkoll ammettiegħ ufficjalment Joseph Grech u cioe' direttur tas-socjeta' Intermed Holiday Services Limited fil-protest gudjizzjarju li hu kien ipprezenta fit-2 ta' Gunju 1989. Inoltre l-istess Joseph Grech ghan-nom ta' Intermed Holiday Services Limited f'ittra tat-12 ta' Awissu 1988 li huwa baghat lil haddiehor stqarr illi s-socjeta' tieghu "are only responsible for debts of the 1st March 1988" u dan ghaliex f'dan il-perjodu s-socjeta' minnu rapprezentata kellha r-responsabbilita' ghall-gestjoni tal-lukanda liema gestjoni ex admissis intemmet f'Ottubru 1988. Jirrizulta wkoll li l-konsenja tal-laham saret f'dan iz-zmien ukoll u cioe' qabel Ottubru 1988.

Is-socjeta' appellanti allura ssostni illi hi ma kellha l-ebda responsabbilita' ghall-hlas tal-konsenji tal-laham mhux maghmula b'ordni taghha. Kien x'kien il-ftehim intern li seta' ntlahaq bejn iz-zewg socjetajiet konvenuti una volta rrizulta illi s-socjeta' Intermed kienet responsabbli ghall-gestjoni tal-impriza fiz-zmien meta saret l-ordni u tenut ukoll kont tal-fatt li l-istess socjeta' effettivament hallset lill-attur ghall-konsenji ohrajn ta' laham b'"cheques" taghha (kif fuq konsidrat). Is-socjeta' appellanti ssottomettiet li l-ewwel Qorti kien messha skolpata minn kull responsabbilita'.

Dan l-aggravju ma hu xejn hlief sottomissjoni mill-gdid ta' dak illi gie sottomess lill-ewwel Qorti u minnha sewwa konsidrat. Il-provi juru illi l-konvenut Saliba baqa' jittratta mal-attur daqs illi kieku s-socjeta' minnu rapprezentata kienet tmexxi l-lukanda. F'mertu ta' din ix-xorta hu ta' importanza determinanti dak li jkun materjalment sehh fl-operazzjoni ta' l-ordni u tal-konsenja tal-merkanzija. Jidher illi il-konnessjoni bejn l-attur u Salina Bay Hotel biex dan jissuplixxi laham u ikel iehor ghall-uzu taghha kienet bdiet minn qabel il-ftehim intern bejn is-Salina Bay Hotel Compay Limited u l-Intermed Holiday Services Limited biex din it-tieni socjeta' tiggestixxi l-lukanda. Hu allura ssodat illi l-attur kien jaf personalment lil John Saliba bhala l-persuna responsabbli ghat-tmexxija tal-lukanda u qua direttur rapprezentant tas-socjeta' s-Salina Bay Hotel Company Limited u kif kien qabel jaccetta ordnijiet u

jikkonsenja l-merkanzija lil dan John Saliba, hekk baqa' jaghmel wara li sar il-ftehim intern bejn iz-zewg socjetajiet konvenuti. Ftehim li ghall-attur kellu jigi kkonsidrat bhala assolutament res inter alios acta u fil-mankanza ta' prova certa u univoka illi l-istess John Saliba, fil-kwalita' tieghu kif maghrufa lill-attur, kien intimah espressament bil-fatt illi l-gestjoni tal-lukanda kienet ghaddiet lil terzi, l-istess John Saliba nomine kellu bilfors jitqies li baqa' responsabbli fil-konfront tal-attur ghall-pagament tal-ordnijiet illi hu stess kien ghamel ta' merkanzija li hu jew bintu rcieview.

Din il-Qorti allura ma tara l-ebda raguni ghaliex ghandha tiddisturba l-apprezzament tal-ewwel Qorti u tal-provi migjuba fir-rigward ta' dan l-aspett tal-kawza. Filwaqt li jibqghu impregudikati d-drittijiet rispettivi tas-socjetajiet konvenuti kif jemergu mir-relazzjonijiet interni bejniethom anke kif definiti mill-gudikati li ghamlu stat fil-konfront taghhom aktar 'il fuq imsemmija l-jedd tal-attur ghall-pagament ta' dak li kien lilu dovut ghall-merkanzija minnu supplita in buona fede ma kellux jigi pregudikat. L-appell tas-socjeta' Salina Bay Hotel Company Limited qed jigi allura rigettat.

Ghal dawn il-motivi, l-Qorti tiddisponi mill-appelli kif gej :-

1. Tichad l-appell tas-socjeta' Salina Bay Hotel Company Limited bl-ispejjez kontra taghha.

2. Tilqa' parzjalment l-appell tal-attur billi tilqghu limitatament ghas-somma ta' Lm296.94 b'dan li konsegwentement l-ammont komplessiv dovut mis-socjetajiet konvenuti in solidum bejniethom lill-istess attur kellu jigi awmentat ghal Lm1033.78. Tikkundanna liz-zewg socjetajiet konvenuti li jhallsu dan l-ammont in solidum bejniethom lill-attur. Is-sentenza appellata qed tigi hekk riformata u ghall-kumplament konfermata.

L-ispejjez tal-kawza kellhom jigu sopportati kif gej :- dawk tal-Prim'istanza kellhom jibqghu kif gja' mill-ewwel Qorti decizi. Is-socjeta' Salina Bay Hotel Company Limited kellha tissaporti l-ispejjez tal-appell taghha filwaqt li l-ispejjez tal-appell tal-attur kellhom jigu sopportati bejn iz-zewg socjetajiet konvenuti f'sehem indaqs ugwali.

Dep/Reg

mg